

Kursusbeskrivelse

Baggrund

Undersøgelser viser, at man ofte vender sig mod en transcendent virkelighed, når man bliver syg eller på anden måde er truet på eksistensen. Samtidig kan der her opleves en eksistentiel ensomhed og usynliggørelse midt i lidelsen, hvis man ikke har nogle ligesindede at drøfte tanker om døden og eksistentielle dilemmaer med. Døende patienter og deres pårørende kan opleve, at deres åndelige-eksistentielle behov ikke bliver imødekommet i tilstrækkelig grad.

Dette kan have flere årsager bl.a. sundheds personalets kompetencer, oplevelse af manglende tid, personlige barrierer, usikkerhed, manglende sprog og berøringsangst.

Dette har betydning for, hvilke signaler sundhedspersonalet med sin holdning udsender og her inviterer eller stopper, bremser eller hæmmer patienten i at udtrykke sine tanker og følelser.

Sindsstemninger og livsopfattelser har stor indflydelse på det at kunne mestre det at være truet på eksistensen.

Forskning viser også, at åndelig omsorg kan lindre både fysiske og psykiske smerter og føre til at den enkelte bliver bedre til at klare sin situation.

Derfor er det vigtigt, at åndelig omsorg er en del af den grundlæggende pleje for alle patienter uanset diagnose, alder eller religiøse baggrund.

Formål

Styrke deltagernes kompetencer til at yde åndelig og eksistentiel omsorg ved at deltagerne:

- får viden om og redskaber til at yde åndelig omsorg i praksis
- øger bevidstheden om egen rolle, personlige barrierer, berøringsangst og kontekstens betydning for muligheden for at udøve åndelig omsorg
- tør være tilstede og lade sig berøre af patientens lidelse
- øger bevidstgørelse om egne livsværdier samt egen sårbarheds betydning i mødet med patienten og hans/hendes værdier eller religion
- har fokus på at være nærværende, empatisk og lyttende i mødet med patienten/de pårørende
- styrker opmærksomheden på patienternes religiøse sprog og eksistentielle signaler samt vigtigheden af troen som ressource for både patient og personale

Tanker bag kurset

"Åndelig omsorg fungerer bedst, hvis sygeplejersker tør møde patienterne i deres lidelser og give lidt af sig selv,"

...sådan indledes en artikel om eksistentiel kommunikation, der anvendes på kurset. Sygeplejerske og Ph.d. Vibeke Østergaard fortsætter:

*"i min optik er redskabet i åndelig omsorg i høj grad sygeplejersken selv og hendes egen sanselighed. Det handler om at have en åben og nærværende tilgang til patienten og ægte interesse for, hvad der rører sig.
Her er mod også væsentligt."*

Derfor er klangbunden i hele kurset deltagernes egne erfaringer i forhold til det eksistentielle, værdier og dét både at være medmenneske og professionel, så patienter, borgere, pårørende og kollegaer mødes af hele professionelle medmennesker, det tør begive sig ind på det eksistentielle og åndelige område og her vise næstekærlighed og barmhjertighed.

Om Kurset

Efterårskurset 2022:

D. 12.10, d.16.11 og d.12.1.23. Kurset udbydes som tilstedeværelses undervisning på Sankt Lukas Stiftelsen i Hellerup samt også med mulighed for at følge kurset online

Kurset består af 3 moduler. Imellem modulerne er der øvelser og studier i egen praksis.

Der vil på kurset blive arbejdet med aktuelle teorier indenfor åndelig omsorg; bl.a., trafiklysmodellen, eksistentiel kommunikation, eksistenslaboratorium og den filosofiske samtale.

Der vil være fokus på træning i egen praksis imellem undervisningsgangene med tilhørende forberedelse i form af undervisningsfilm og litteratur, opgaver og øvelser.

Opgavebeskrivelser, litteratur, film mv. findes på kursusplatformen – samt tilsendes delvist undervejs.

Om undervisningen

Undervisningen vil være dialogbaseret undervisning med både individuelle og gruppeøvelser, uanset om man deltager fysisk eller online.

Praksisøvelser:

Der vil være flere praksisøvelser imellem kursusgangene, som opfølgning på undervisningen samt forberedelse til kommende moduler. Øvelserne er praksisrefleksioner og består af forskellige refleksionsnoter.

Kursusplatform: Kurset benytter onlineplatformen Simplero, hvor alle lektioner og tilhørende materiale og opgaver kan tilgås. Derudover ligger der forskelligt materiale til rådighed i en særlig litteraturlibrary samt et fælles samtaleforum på platformen hvor kursisterne kan kommunikere og udveksle refleksioner med videre.

Kursusplatformen kan tilgås fra både computer og iPad via et personligt link og kodeord til selve kursusplatformen. Vejledning med info om adgang til kursusplatformen tilsendes før kursusstart, sammen med en introduktionsfilm om selve kursusplatformen. Der er mulighed for individuel hjælp for at sikre, at alle er klar til første kursusgang.

Undervisere på kurset

Der vil undervejs være forskellige undervisere på kurserne som repræsenterer nogle af de aktuelle teorier som deltagerne introduceres til undervejs. Se også præsentationen af underviserne.

Derudover vil der være tilbud om deltagelse i korte webinarer om åndelig omsorg med forskere og andre nøglepersoner i udviklingen af åndelig omsorg. Kursister får her 50 % på deltagerprisen.

Kurset afsluttes med et kursusbevis for aktiv gennemførelse med deltagelse i praksisøvelser.

Indhold- kursus

Tilpasset kursusindhold tilsendes inden kursusstart

Modul 1: 12.10

Tid: Kl. 9.30-15.00 – Drop in kaffe kl.9.00

Sted: Mødestedet", Skt. Lukasvej 7 A, 2900 Hellerup (efterår 22)

Tema: Hvad er åndelig omsorg? Introduktion til åndelig omsorg

Temaer

1. Hvorfor åndelig omsorg? Tro, helbred og åndelig omsorg
2. At være ramt på livet
  - Øvelse 1
3. Hvad er åndelig omsorg?
Definitioner og nye tendenser
4. Værdier, næstekærlighed og barmhjertighed Øvelse: Værdier – kilder til mening
5. Intro til praksisøvelser

Praksisøvelser – periode 1

Opgave 1:

'Snapshots': At være i den eksistentielle samtale Opgave 2.

Praksisstudie:

Hvad fremmer og hæmmer muligheden for at yde åndelig omsorg? (opgavevejledninger udleveres)

Opgave 3:

Religiøs omsorg

Event læsning af litteratur

Modul 2: D.16.11.

Tid: Kl. 9.30-15.00 – Drop in kaffe kl.9.00

Sted: Mødestedet", Skt. Lukasvej 7 A, 2900 Hellerup (efterår 21)

Tema: Åndelig omsorg

- **i en sundhedsprofessionel praksis**

Temaer:

1. Religion, tro og livssyn i sygeplejen.
- hvordan klarer vi den religiøse omsorg(sjælesorg)?
V/ Rita Nielsen
2. Udfordringer og barrierer
3. Trafiklysmodellen -Hvad signalerer du?
V/ Grete Schärfe

Intro til modul 3 og praksisøvelser

Praksisøvelser – periode 2

Opgave 1:

Hvad signalerer du?

Opmærksomhedsøvelser i
praksis

Opgave 2

Åndelig omsorg i din

praksis Produkt:

Lommekort med de vigtigste
huskereglere

Modul 3: d.12.1.23

Tid: Kl. 9.30-15.00 – Drop in kaffe kl.9.00

Sted: Mødestedet", Skt. Lukasvej 7 A, 2900 Hellerup (efterår 21)

Tema: Mødet med den anden – pårørende, patient og kollega

Temaer:

Mødet med den anden:

1. Medmenneske og professionel
2. Hvordan styrker man de sundhedsprofessionelles gehør i forhold til eksistentielle og åndelige temaer?
Øvelse: Den rummelige og nærværende professionelle
3. -Eksistenssamtalet, den filosofiske samtale og det sansende nærvær

Samtale øvelser

3. Opsamling og præsentationer af
Lommekort

4. Åndelig omsorg i min praksis
Fremtidsværksted

6. Check ud runde
Evaluering

Undervisere på kurserne (skiftende på de forskellige forløb)

Rita Nielsen

Sygeplejerske, forfatter og tidligere hospicesygeplejerske, har en Master i Etik og Religionsfilosofi. (efterårshold)

Grete Schärfe

Pensioneret hospicesygeplejerske og formand for DKS. Videreuddannelse på Danmarks Sygeplejerskehøjskole del 1 og del 2. Efteruddannelse i personlig og faglig udvikling og supervision.(begge hold)

Vibeke Østergaard Steinfeldt

Sygeplejerske, Ph.d, forfatter og lektor på professionshøjskolen Absalon.

Annette Langdahl

Sygeplejerske, sygeplejefaglig diplomeksamen i uddannelse og undervisning samt Master i etik og værdier i organisationer. Udviklingskonsulent i Dansk Kristelig Sygeplejeforening. (begge hold)

Helene Sejergaard

Hospicesygeplejerske Diakonissestiftelsens Hospice

Kursusleder:

Udviklingskonsulent Annette C. Langdahl

Mail: kontakt@dks-forum.dk eller mobil: 40445768

